

SOCIETE GENERALE BANKA MONTENEGRO A.D.,
PODGORICA

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBAR 2017. GODINE

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Bilans uspjeha u periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine	3
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu u periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine	4
Bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine	5
Izveštaj o promjenama na kapitalu u periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine	6
Izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine	7
Napomene uz finansijske izvještaje	8 – 68

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA SOCIETE GENERALE BANKE MONTENEGRO A.D., PODGORICA

Izveštaj o finansijskim izvještajima

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Societe Generale banke Montenegro A.D., Podgorica (u daljem tekstu: "Banka") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilans uspjeha, izvještaj o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva Banke za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguću pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima Revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeći procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2017. godine i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtjevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izvještaja menadžmenta Banke. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremanje godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa propisima Crne Gore. Naša odgovornost je da ocijenimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta usklađen sa godišnjim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izvještaja menadžmenta su bile ograničene na procjenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izvještaju menadžmenta usklađene sa godišnjim finansijskim izvještajima i nijesu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izvještaj menadžmenta koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izvještaju menadžmenta su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa finansijskim izvještajima Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2017.

Podgorica, 13. mart 2018. godine

Stephen Fish, partner
za Ernst & Young Montenegro d.o.o., Podgorica

Danijela Jović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
(Iznosi u hiljadama EUR)

	Napomene	2017.	2016.
Prihodi od kamata	3.1, 5a	22,851	24,054
Rashodi od kamata	3.1, 5b	(2,870)	(3,539)
NETO PRIHODI OD KAMATA		19,981	20,515
Troškovi obezvrjeđenja	3.7, 6a	(2,709)	(3,477)
Troškovi rezervisanja	3.7, 6b	(631)	(1,096)
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a	8,380	8,196
Rashodi naknada i provizija	3.1, 7b	(3,785)	(4,043)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA		4,595	4,153
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti		(4)	57
Neto dobiti od kursnih razlika		242	242
Troškovi zaposlenih	8	(8,077)	(7,221)
Opšti i administrativni troškovi	9	(3,981)	(3,722)
Troškovi amortizacije	10	(1,103)	(1,076)
Ostali rashodi	11	(126)	(127)
Ostali prihodi	11	113	118
OPERATIVNI PROFIT		8,300	8,366
Porez na dobit	3.4, 12a	(909)	(575)
NETO PROFIT		7,391	7,791

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. mart 2018. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica:

Miroslav Hirši
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor Odjeljenja računovodstva

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
 (Iznosi u hiljadama EUR)

Napomena	2017.	2016.
Neto profit	7,391	7,791
Ukupni ostali rezultat		
Nerealizovani neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, prije oporezivanja	1,122	748
Aktuarski dobitak / (gubitak) po osnovu dugoročnih naknada zaposlenima	12	(69)
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata	(102)	(62)
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu	1,032	617
UKUPAN OSTALI REZULTAT	8,423	8,408

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. mart 2018. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica:

Miroslav Hiršl
 Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
 Direktor Odjeljenja računovodstva

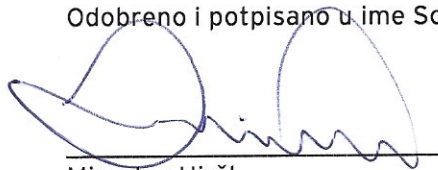
BILANS STANJA
 Na dan 31. decembra 2017. godine
 (U hiljadama EUR)

	Napomene	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.5, 13	66,541	76,232
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 14	23,087	13,716
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6.1, 15	340,942	302,963
Sredstva namijenjena prodaji	16	1,113	1,264
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	3.6.4, 17a	33,773	35,353
- koje se drže do dospelosti	3.6.3, 17b	4,490	7,576
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.8, 3.9, 18	10,532	10,578
Nematerijalna sredstva	19	376	410
Odložena poreska sredstva	12c	146	69
Ostala finansijska potraživanja		860	451
Ostala poslovna potraživanja	20	1,515	1,606
UKUPNA SREDSTVA		483,375	450,218
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	21	355,572	347,738
Pozajmljena sredstva od banaka	22	15,000	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	44,996	39,455
Rezerve	23	3,812	3,158
Tekuće poreske obaveze	12a	890	743
Odložene poreske obaveze	12d	351	118
Ostale obaveze	24	2,413	3,193
UKUPNE OBAVEZE		423,034	394,405
KAPITAL			
Akcijski kapital	25	24,731	24,731
Neraspoređena dobit		20,349	17,128
Dobit tekuće godine		7,391	7,791
Ostale rezerve		7,870	6,163
UKUPAN KAPITAL		60,341	55,813
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		483,375	450,218
VANBILANSNA EVIDENCIJA	27	868,674	832,013

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. mart 2018. godine

Odobreno i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica:

 Miroslav Hiršl
 Glavni Izvršni direktor

 Ratka Glumac
 Direktor Odjeljenja računovodstva

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

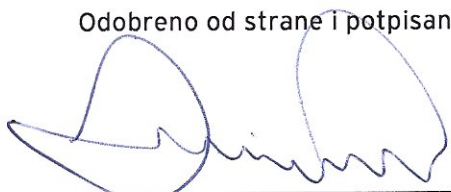
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
(U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Neraspoređena dobit	Dobit tekuće godine	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 1. januar 2016. godine	24,731	13,688	6,310	4,807	49,536
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, neto	-	-	-	680	680
Besplatne akcije zaposlenima	-	-	-	(28)	(28)
Aktuarski gubici, neto	-	-	-	(63)	(63)
Prenos na regulatorne rezerve	-	(767)	-	767	-
Raspodjela dobiti kroz dividende	-	-	(2,103)	-	(2,103)
Prenos preostale dobiti prethodne godine	-	4,207	(4,207)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	7,791	-	7,791
Stanje, 31. decembar 2016. godine	24,731	17,128	7,791	6,163	55,813
Stanje, 1. januar 2017. godine	24,731	17,128	7,791	6,163	55,813
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, neto	-	-	-	1,021	1,021
Aktuarski dobici, neto	-	-	-	11	11
Prenos na regulatorne rezerve	-	(675)	-	675	-
Raspodjela dobiti kroz dividende	-	-	(3,895)	-	(3,895)
Prenos preostale dobiti prethodne godine	-	3,896	(3,896)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	7,391	-	7,391
Stanje, 31. decembar 2017. godine	24,731	20,349	7,391	7,870	60,341

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. mart 2018. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica:

Miroslav Hiršl
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor Odjeljenja računovodstva

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

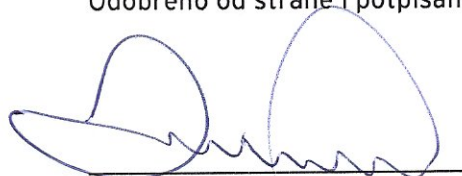
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine
(U hiljadama EUR)

	2017.	2016.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	22,535	23,797
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(3,014)	(4,052)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	8,402	8,184
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(3,754)	(4,019)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(12,182)	(10,899)
Povećanje kredita i ostale aktive	(40,692)	(6,739)
Prilivi po osnovu depozita	6,955	12,636
Plaćeni porezi	(708)	(604)
Ostali prilivi/(odlivi)	413	(29)
Neto (odlivi)/prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(22,045)	18,275
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina i opreme	(866)	(545)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(183)	(350)
Kupovina / prodaja, dospjeće državnih zapisa i obveznica	5,862	3,313
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	16	32
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	4,829	2,450
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje/(smanjenje) pozajmljenih sredstava	20,530	(5,376)
Odlivi po osnovu isplaćene dividende	(3,876)	(2,097)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	16,654	(7,473)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	242	242
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(562)	13,252
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	89,948	76,454
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (napomena 13 i 14)	89,628	89,948

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. mart 2018. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica:

Miroslav Hirš
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor Odjeljenja računovodstva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Podgorička banka AD, Podgorica je nastala izdvajanjem iz sistema Montenegrobanke DD, Podgorica u toku 1992. godine. Centralna banka Crne Gore je 21. novembra 2001. godine izdala odobrenje za dalji rad Banke Rješenjem br. 27.

Nakon sprovedenog procesa privatizacije u 2005. godini, većinski vlasnik je Societe Generale, Pariz, Francuska. Banka je dana 26. septembra 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000880/019, kao Podgorička banka Societe Generale Group AD, Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0000880/41 dana 7. maja 2012. godine Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda kao Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica (u daljem tekstu Banka).

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, faktoring, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove). Pored osnovne djelatnosti, Banka od 2014. godine obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, u skladu sa odobrenjem od Agencije za nadzor osiguranja i Centralne banke Crne Gore.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Revolucije br. 17.

Na dan 31. decembra 2017. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i 20 ekspozitura na teritoriji Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2017. godine Banka ima 298 zaposlenih radnika (31. decembra 2016. godine: 298 zaposlenih).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“, br. 052/16) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), kao i Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10; 40/11) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih izvještaja, razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2017. godine.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Finansijski izvještaji Banke su sastavljeni po principu stalnosti poslovanja.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

U daljem tekstu navedene su ključne procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

- Umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava

Banka procjenjuje, na svaki izvještajni datum, da li postoji objektivni dokaz da je vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena (obezvrijeđena). Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđena i gubici po osnovu obezvrjeđenja se priznaju samo ako postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva (slučaj gubitka) i kada slučaj gubitka utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koja mogu biti pouzdano procijenjena.

Ovi dokazi mogu da uključuje dostupne podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu zajmoprimca u Banci, u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili nacionalnim/lokalnim ekonomskim uslovima koji su u korelaciji sa neizvršenjima obaveza.

Kada je riječ o procjeni gubitaka zbog umanjenja kredita, Banka vrši pregled kreditnog portfolia kvartalno u cilju procjene umanjenja njihove vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

- Rezervisanje za otpremnine

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primjenom aktuarske procjene. Aktuarska procjena uključuje procjenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvjesnosti utiču na ishod procjene. Dodatne informacije objelodanjene su u Napomeni 23 uz finansijske izveštaje.

- Rezervisanja za sudske sporove

Banka je uključena u određeni broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rješavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka rutinski procjenjuje vjerovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose vjerovatnih ili razumnih procjena gubitaka.

Razumne procjene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obavještenja, poravnanja, procjene od strane pravnog sektora, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rješavanju, kao i prethodno iskustvo.

Rezervisanja za sudske sporove se formira kada je vjerovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano procijeniti pažljivom analizom (Napomena 29). Potrebno rezervisanje se može promijeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija. Potencijalne obaveze, kao i stavke koje ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se objelodanjuju, osim ako je vjerovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

- Obaveze po osnovu poreza

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrijednosti, kamatonosne finansijske instrumente raspoložive za prodaju i finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, prihodi ili rashodi od kamata se priznaju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja precizno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja), ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospjeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada za odobravanje kredita i garancija obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Lizing

Lizing Banke je klasifikovan kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list CG“, br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda) i Odlukom o kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 55/12).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom poreske stope koja će biti efektivna u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza, a na bazi zvaničnih poreskih stopa i propisa usvojenih na datum bilansa stanja.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentira na teret, odnosno u korist kapitala.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva u blagajnama (EUR i deviznim), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor po osnovu kojeg nastaje finansijsko sredstvo za jednu ugovornu stranu, a finansijska obaveza ili instrument kapitala za drugu ugovornu stranu.

Banka priznaje finansijsko sredstvo u svom bilansu stanja samo kada ona postane jedna od strana u ugovornim odredbama instrumenata. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava koja zahtjeva prenos sredstava, u roku koji je utvrđen propisima ili konvencijama na datom tržištu, priznaje se na datum trgovanja, tj. na datum kada se Banka obaveže da će kupiti ili prodati sredstvo.

Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom inicijalnog priznavanja zavisi od svrhe zbog koje su finansijski instrumenti stečeni i njihovih karakteristika. Finansijski instrumenti se prilikom inicijalnog priznavanja vrednuju po fer vrednosti korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev u slučaju hartija od vrijednosti i drugih plasmana kojima se trguje.

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: krediti i potraživanja, finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća.

3.6.1. Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nijesu kotirana na aktivnom tržištu.

Kredit i plasmani bankama i komitentima odobreni od strane Banke evidentiraju se u bilansu stanja od momenta prenosa sredstava korisniku kredita. Svi krediti i pozajmice se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Na dan bilansa stanja krediti su iskazani po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem ugovorene kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti po osnovu obezvrjeđenja i direktan otpis.

3.6.2. Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Ova kategorija uključuje finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promjena cijena istih. Derivati se vode po fer vrijednosti osim ako se ne odrede da su zaštitni instrumenti (hedžing). Odabrana klasifikacija se ne mijenja pri naknadnom vrjednovanju.

Kupovina i prodaja finansijskih sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se priznaje po fer vrijednosti na datum trgovine (prodaje), tj. na dan kada se Banka obaveže da će kupiti ili prodati sredstva. Naknadno odmjeravanje ovih sredstva se vrši po fer vrijednosti bez bilo kakvog umanjenja za troškove transakcije koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja.

Dobitak ili gubitak koji se javlja usled promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se priznaju kao prihod ili rashod u periodu u kom su nastali.

3.6.3. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospeljećem, za koje Banka ima pozitivnu nameru i sposobnosti da ih drži do dospeljeća.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrijednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvrjeđenja. Amortizovana vrijednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospeljeća. Iznos gubitka usled obezvrjeđenja hartija od vrijednosti koje se drže do dospeljeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti ulaganja i sadašnje vrijednosti očekivanih tokova gotovine eskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.4. Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursevima stranih valuta ili cijena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju".

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrijednosti.

Učešća u kapitalu koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se vrijednost ne može pouzdano utvrditi vrjednuju se po nabavnoj vrijednosti. Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude.

Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru revalorizacionih rezervi, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe, ili kada im se umanju vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha. Za procijenjene iznose rizika da plasmani u učešća u kapitalu i ostale hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju neće biti naplaćeni, Banka vrši ispravku vrijednosti.

Dividende po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u bilansu uspjeha onda kada subjekat stekne pravo na uplatu.

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Banka procijenjuje na pojedinačnoj osnovi da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrjednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti. Takođe, proknjiženi iznos ispravke predstavlja kumulativni gubitak vrjednovan kao razlika između amortizovane vrijednosti i tekuće fer vrijednosti, umanjeno za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha. U slučaju instrumenata kapitala raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i "značajan" ili "prolongiran" pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti. Ukoliko postoji dokaz o obezvrjeđenju, kumulativni gubitak, vrjednovan kao razlika nabavne vrijednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjeno za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha, se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha, dok se porast fer vrijednosti nakon obezvrjeđenja evidentira direktno kroz kapital.

3.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; i
- Banka ili izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije ni prenijela, ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je zaključila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstava. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrijednosti sredstava ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti od toga koji iznos je niži.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (nastavak)

Takođe, u skladu sa propisima Centralne Banke Crne Gore potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

1) za neobezbijeđeno potraživanje:

- kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
- ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;

2) za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijejenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine: krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravke vrijednosti kreditnih potraživanja, Banka primjenjuje Metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je usaglašena sa metodologijom Societe Generale Grupe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)
- 3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenja vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Metodologijom se utvrđuju:

- 1) kriterijumi za identifikaciju potraživanja za koje se procjena iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki vrši na pojedinačnoj osnovi;
- 2) postupci za procjenu iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, kao i obaveze i odgovornosti u tom procesu;
- 3) metodi i tehnike koje banka koristi za procjenu na pojedinačnoj i grupnoj osnovi;
- 4) kriterijumi razvrstavanja potraživanja u grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama za potrebe procjene na grupnoj osnovi.

Banka na kvartalnoj osnovi procjenjuje da li postoji objektivni razlog za obezvrjeđivanje izloženosti ili grupe izloženosti. Ako Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti.

Objektivnim dokazom o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, smatraju se podaci o jednom ili više nastalih događaja koji negativno utiču na sposobnost dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema banci.

Pri obračunavanju iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, banka može da uzme u obzir i novčane tokove po osnovu realizacije kolaterala i troškova koji su vezani za njegovu realizaciju.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja, banka je dužna da vrši na pojedinačnoj osnovi. Pojedinačno značajnim potraživanjem, smatra se ukupna bruto izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 50 hiljada.

Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju ako:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- postoje podaci o neizmirenju obaveza, o učestalom kašnjenju u otplati glavnice i/ili kamate, ili o neispunjavanju drugih ugovornih obaveza, preko 90 dana, bez izgleda za skoriju naplatu (za javna preduzeća, regionalne i lokalne samouprave dani kašnjenja mogu biti i do 180 dana); ili
- postane izvjesno da će nad dužnikom biti pokrenut stečajni postupak, postupak reorganizacije ili drugi slični postupak.

Ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastao gubitak po osnovu obezvrjeđenja kredita i potraživanja, iznos gubitka se mjeri kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti iskazanog iznosa sredstava i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova (isključujući buduće kreditne gubitke koji još nisu nastali) koji su diskontovani po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva. Iskazani iznos sredstava se umanjuje kroz račun ispravke vrijednosti i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Banka na datum obračuna obezvrjeđenja sve kredite kod kojih postoje neizmirena potraživanja po osnovu kamate starija od 90 dana, klasifikuje u kategoriju potraživanja za koju se svaki naredni obračun kamate knjiži kroz internu evidenciju banke i ne utiče na bilansne pozicije potraživanja i prihoda od kamate. Ova potraživanja se priznaju u prihode samo po osnovu naplate od klijenta.

Za potrebe kolektivnog vrednovanja obezvrjeđenja, krediti se grupišu prema sličnim karakteristikama kreditnog rizika. Te karakteristike su relevantne za procjenu budućih novčanih tokova za grupe takvih sredstava jer su indikativne za sposobnost dužnika da plate sve dospjele iznose prema uslovima ugovora za sredstva koja se vrednuju.

Budući novčani tokovi u grupi finansijskih sredstava koja se kolektivno procjenjuje zbog umanjena vrijednosti se procjenjuju na osnovu ranijeg iskustva sa gubicima po osnovu sredstava sa karakteristikama kreditnog rizika koje su slične onima u grupi. Ranije iskustvo sa gubicima se koriguje na osnovu tekućih uočljivih podataka tako da odražava efekte tekućih uslova koji nisu uticali na period u kojem se ranije iskustvo sa gubicima zasniva i uklanjanja efekata uslova u ranijem periodu koji trenutno ne postoje.

MSFI 9: Finansijski instrumenti (IASB datum stupanja na snagu: 1. januar 2018. godine)

U julu 2014. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) je objavio MSFI 9 - Finansijski instrumenti, koji će zamijeniti MRS 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje. MSFI 9 je u primjeni za godišnje periode od 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Finalna verzija novog standarda MSFI 9 Finansijski instrumenti zasnovana je na novom pristupu klasifikaciji i odmjeravanju finansijskih instrumenata i razlikuje se u odnosu na dosadašnji standard MRS 39 i sve prethodne verzije MSFI 9 modela. Standard uvodi nove zahtjeve u segmentu klasifikacije i odmjeravanja finansijskih instrumenata, segmentu obezvrjeđenja, kao i u velikoj mjeri reformisan pristup računovodstvu zaštite od rizika.

Klasifikacija i odmjeravanje

Koncept MSFI 9 je zasnovan na novom pristupu klasifikacije i vrednovanja svih finansijskih sredstava, osim instrumenata kapitala i derivata, koji odražava poslovni model kojim se upravlja konkretnim sredstvom, kao i karakteristike ugovorenih novčanih tokova. Standard uvodi izmjene u odnosu na postojeće MRS 39 kategorije finansijskih sredstava (finansijsko sredstvo po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL), finansijsko sredstvo koje se drži do dospeljeća, finansijsko sredstvo raspoloživo za prodaju, finansijsko sredstvo po amortizovanoj vrijednosti):

- dužnički instrumenti koji se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti;
- dužnički instrumenti koji se odmjeravaju po fer vrijednosti preko ukupnog ostalog rezultata (FVOCI), sa dobitcima i gubicima recikliranim u bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja;
- instrumenti kapitala koji se odmjeravaju po fer vrijednosti preko ukupnog ostalog rezultata (FVOCI), bez recikliranja dobitaka ili gubitaka u bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja;
- finansijsko sredstva koja se odmjeravaju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

U skladu sa MSFI 9, derivati više nijesu odvojeni od finansijskih sredstava Banke. Umjesto toga, finansijska sredstva se klasifikuju na osnovu modela poslovanja i ugovorenih uslova.

Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoj poslovni model na nivou koji najbolje pokazuje kako se upravlja grupom finansijske aktive za postizanje poslovnog cilja. Poslovni model Banke se ne ocjenjuje individualno po instrumentima, već na većem nivou zbirnih portfolija i zasniva se na faktorima kao što su:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

MSFI 9: Finansijski instrumenti (IASB datum stupanja na snagu: 1. januar 2018. godine) (nastavak)

- Način na koji se rukovodstvo izvještava o poslovnom modelu i finansijskim sredstvima koja su u okviru modela, njegovom sprovođenju i procjeni performansi modela,
- Rizici koji utiču na učinak poslovnog modela (i finansijskih sredstava u okviru tog poslovnog modela), a naročito način kako se upravlja tim rizicima,
- Kako se menadžeri nagrađuju (da li je kompenzacija zasnovana na fer vrijednosti imovine ili na ugovorenim novčanim tokovima),
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela zasnovana je na razumno očekivanim scenarijima bez uzimanja u obzir scenarija "najgoreg slučaja" ili "stresnog scenarija". Ako se novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizuju na način koji se razlikuje od prvobitnih očekivanja Banke, Banka ne mijenja klasifikaciju preostale finansijske imovine koja se drži u tom poslovnom modelu, ali uključuje takve informacije prilikom procjene novonastalih ili novokupljenih finansijskih sredstava. Generalno, procjena poslovnog modela Banke se može sumirati na sledeći način:

- krediti i depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija uključeni su u poslovni model „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, jer je primarna namjera Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove,
- dužničke hartije od vrednosti su podeljene na dva poslovna modela:
  - prva grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova i za prodaju“, gdje je cilj naplata novčanih tokova, ali i prodaja sredstava, pri čemu ova sredstva predstavljaju dio likvidnosnih rezervi banke,
  - druga grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“.

Za dužničke hartije od vrijednosti unutar poslovnog modela „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, prodaje koje se odnose na povećanje kreditnog rizika hartije od vrijednosti, rizika koncentracije, prodaje koje su izvršene blizu konačnog roka dospelja, ili prodaje izvršene kako bi se zadovoljile potrebe likvidnosti u „stresnom scenariju“ su dozvoljene. Ostale prodaje, koje nisu posljedica povećanja kreditnog rizika, ipak mogu biti konzistentne sa poslovnim modelom, ako su takve prodaje izuzetak u tom poslovnom modelu i ako;

- su beznačajne po vrijednosti, i pojedinačno i u celini, čak i kada su takve prodaje česte;
- su rijetke, čak i kada su značajniji iznosi u pitanju.

Kao drugi korak u procesu klasifikacije, Banka ocjenjuje ugovorne uslove finansiranja kako bi utvrdila da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate na neotplaćeni dug (SPPI test). Glavnica za svrhe ovog testa se definiše kao vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se promijeniti tokom perioda trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoji otplate glavnice ili amortizacija premije/popusta). Najznačajniji elementi kamate u okviru Ugovora o kreditu su obično vremenska vrijednost novčanog toka i kreditni rizik i kamatna marža. Da bi se napravio SPPI test, Banka procjenjuje i razmatra relevantne uslove kao što su valuta u kojoj je finansijska imovina denominirana i period za koji je kamatna stopa utvrđena.

Sa druge strane, kršenje SPPI testa ne predstavljaju ugovoreni uslovi koji uvode veću od minimalne izloženosti rizicima ili nestabilnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nijesu povezani sa osnovnim kreditnim aranžmanom, u situacijama kada ne dovode do povećanja novčanih tokova koji su isključivo vezani za plaćanja kamate i glavnice na neizmireni iznos.

Na dan 31.12.2017. najveći dio kredita u portfoliju Banke ispunjavaju kriterijume SPPI testa. Navedeno, u kombinaciji sa poslovnim modelom „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“ dovodi do klasifikacije kreditnog portfolija u segment koji se odmjerava po amortizovanom trošku, kao što je bio slučaj u svim prethodnim godinama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

MSFI 9: Finansijski instrumenti (IASB datum stupanja na snagu: 1. januar 2018. godine)

Promjene u procjeni obezvrjeđenja

Primjena MSFI 9 standarda uvodi novi model obezvrjeđenja i zamjenjuje MRS 39 model "nastalih gubitaka" sa novim "forward looking" modelom očekivanih kreditnih gubitaka (ECL). Novi standard zahtijeva da Banka prizna rezervisanje za ECL za sve kredite i ostale dužničke finansijske instrumente koji nijesu klasifikovani kao FVPL, zajedno sa kreditnim obavezama i ugovorima o finansijskim garancijama.

Obezvrjeđenje koje se bazira na ECL se odmjerava na osnovu 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka, osim ako nije bilo značajnog povećanja kreditnog rizika nakon inicijalnog priznavanja. Ako se finansijsko sredstvo definiše kao kupljeno ili nastalo kao kreditno obezvrjeđeno ("purchased or originated credit impaired" POCI), obezvrjeđenje se utvrđuje na osnovu promjene ECL u toku životnog vijeka finansijskog sredstva.

Na osnovu procjene kreditnog rizika, svi instrumenti se klasifikuju u:

Stage 1: Nema značajnih promjena kreditnog rizika od datuma inicijalnog priznavanja sredstva („performing“ klijenti, obračunavaju se očekivani kreditni gubici u narednih 12 mjeseci)

Stage 2: Značajna promjena kreditnog rizika od momenta odobravanja kredita („under-performing“ klijenti, obračunavaju se očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja),

Stage 3: Obezvrjeđena sredstva („non-performing“ klijenti, obračunavaju se očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja).

Banka, kao staging kriterijume, na dan procjene koristi sve razumne i smislene informacije koje su dostupne bez dodatnih značajnih troškova i napora. Minimalni kriterijumi za klasifikaciju sredstva u Stage 2 su dani kašnjenja veći od 30 dana ali manji od 90 dana, a za Stage 3 preko 90 dana kašnjenja. Kamatni prihodi od finansijskih sredstava koja su razvrstana u Stage 1 i 2 se priznaju na bruto osnovicu (amortizovana vrijednost prije obezvrjeđenja), dok se za finansijska sredstva koja su razvrstana u Stage 3 priznaju na neto osnovicu (amortizovana vrijednost umanjena za obezvrjeđenje). Banka, u skladu sa svojim računovodstvenim politikama, kamatni prihod na sredstva u Stage 3 priznaje u trenutku naplate.

Banka je finalizovala proces razvoja i implementacije softverskog rješenja za izračunavanje ECL koja će biti u skladu sa zahtjevima MSFI 9. Efekti primjene MSFI 9 od 1. januara 2018. godine su sumirani u tabeli niže:

EUR 000'	31 decembar 2017	1 januar 2018	Promjena
Kreditni Pravnim Licima	18.215	18.382	167
Kreditni Fizičkom Licima	4.338	3.849	(489)
Kreditne Kartice	184	223	39
Hartije od Vrijednosti	-	507	507
Ostalo	110	173	63
Total	22.847	23.134	287

Primjena MSFI 9 od 1. januara 2018. godine će dovesti do dodatnog obezvrjeđenja u iznosu od EUR 287 hiljada, uglavnom zbog obezvrjeđenja dužničkih Hartije od Vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

3.7.1. Rezervisanja u skladu sa odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate;
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podgrupama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu;
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna;
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Na osnovu urađene klasifikacije za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom MRS.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke.

3.8. Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja

Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja iskazani su na dan 31. decembra 2015. godine po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja (nastavak)

Nakon inicijalnog priznavanja, sva fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja, izuzev umjetničkih djela koja su vrednovana po fer vrijednosti, se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrijednosti sredstava. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon inicijalnog priznavanja, umjetnička djela se iskazuju po fer vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrijednosti sredstava. Revalorizacije rezerve se priznaju u kapitalu kao revalorizacije rezerve. Međutim, uvećanje vrijednosti se priznaje u bilansu uspjeha do iznosa umanjenja vrijednosti istog sredstva koje je prethodno priznato u bilansu uspjeha. Umanjenje vrijednosti se priznaje u bilansu uspjeha izuzev u dijelu kojim se umanjuje iznos postojeće revalorizacije rezerve formirane za to sredstvo.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora, ostale fiksne aktive i nematerijalnih ulaganja primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3.3
Kompjuterska oprema	25.0
Bankomati	16.67
Namještaj i druga oprema	15.0
Klimatizacioni sistem	10.0
Vozila	25.0 /10.0
Nematerijalna ulaganja	20.0-30.0

Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Amortizacija se ne obračunava na umjetnička djela. Amortizacija na ulaganja u adaptaciju zakupljenih poslovnih prostora se obračunava u skladu sa rokom trajanja ugovora o zakupu. U 2017. godini, izmijenjena je procjena korisnog vijeka trajanja vozila, i, u skladu sa tim, izmijenjen je obračun amortizacije za vozila, po kom je stopa amortizacije za prve dvije godine 25 %, za ostatak vijeka trajanja 10 %. Efekti izmjene stope priznati su u bilansu uspjeha za 2017. godinu i iznose EUR 16 hiljada.

U skladu sa članom 13 stav 6 Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13 i 55/16) vrijednost građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, odnosno opreme i aplikativnih softvera primjenom regresivnog metoda za cijeli period, bez obzira na datum aktivacije. Građevinski objekti pripadaju grupi I na koju se primjenjuje stopa od 5%, dok su ostala sredstva, oprema i aplikativni softveri, raspoređeni u grupe od II do V, na koje se primjenjuju stope od 15% do 30%.

3.9. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknadiv iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrijeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrijeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrijeđivanja sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Rezervisanja za potencijalne obaveze

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca.

Rezervisanja se razmatraju na datum svakog Bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko Bilansa uspjeha.

3.11. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata. Istovremeno, zaposlenom se povodom 10, 20 i 30 godina rada u Banci isplaćuje jubilarna nagrada i to:

- za 10 godina rada - jedna najniža cijena rada u Banci,
- za 20 godina rada - dvije najniže cijene rada u Banci,
- za 30 godina rada - tri najniže cijene rada u Banci.

U finansijskim izvještajima Banke na dan 31. decembra 2017. godine izvršeno je rezervisanje za otpremnine i jubilarne nagrade na osnovu procjene iznosa rezervisanja od strane aktuaru iz obračuna za 2016. (ažuriranog u dijelu ekonomskih pretpostavki (tzv. actualization rate) u 2017. godini) i 2017. godinu respektivno, koji je pripremljen po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade zaposlenima nakon ispunjenih uslova, korišćenjem metode kreditiranja projektovane jedinice. Aktuarski obračun i izvještaj se generalno priprema svake treće godine, izuzev u slučaju značajnih promjena u aktuarskim pretpostavkama.

3.12. Finansijske obaveze - Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Obaveze za kredite se naknadno iskazuju po amortizovanoj cijeni. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.13. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja predviđaju objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske izvještaje. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Uvod

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke kreditnom i tržišnom riziku o čemu se mjesečno izvještava Odbor direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom, Komiteta za operativne rizike i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da pojedina potraživanja Banke neće biti potpuno naplaćena pod uslovima pod kojima su prvobitno odobrena, odnosno nemogućnost i/ili nespremnost dužnika da izmiri svoje obaveze u skladu sa odredbama ugovora.

Primarna izloženost Banke kreditnom riziku nastaje putem kredita i plasmana. Banka odobrava kredite u saglasnosti sa poslovnom politikom, usaglašavajući rokove dospjeća odobrenih kredita i politiku kamatnih stopa sa namjenom kredita i kreditnom sposobnošću svojih dužnika.

Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan izvještaja o finansijskom položaju. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan izvještaja o finansijskom položaju. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje izloženosti kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose kreditni rizik. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetog u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Za potrebe finansijskog izvještavanja, Banka primjenjuje model nastalog gubitka za obračun rashoda po osnovu obezvrjeđenja finansijske imovine. Gubici se priznaju samo onda kada postoji dokaz o specifičnom događaju koji je izazvao gubitak. Takvi događaji uključuju sledeće:

- kršenje ugovora, uključujući kašnjenje u plaćanju,
- davanje posebnih pogodnosti usled finansijskih poteškoća dužnika,
- izvjesno je da će nad dužnikom biti pokrenut stečajni postupak, postupak reorganizacije ili drugi slični postupak,
- i druge slične događaje koji ukazuju da je došlo do smanjenja očekivanih novčanih priliva.
- Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; i
- Banka ili izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije ni prenijela, ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka je dužna da najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

U napomeni 3.7. dato je više informacija o politici ispravke vrednosti finansijske imovine i formiranja rezervisanja za vanbilansne stavke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	31.12.2017.	U hiljadama 31.12.2016.
Bilansne stavke		
Kreditni i potraživanja od banaka	23,087	13,716
Kreditni i potraživanja od klijenata	360,285	321,192
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja kamata	2,694	3,288
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	33,773	35,353
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljaka	4,490	7,576
Ostala finansijska potraživanja	1,041	588
Ostala poslovna potraživanja	97	126
	<u>425,466</u>	<u>381,839</u>
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	24,901	35,348
Činidbene garancije	27,374	21,059
Nepokriveni akreditivi	1,460	895
Nepovučene kreditne linije	54,204	61,860
	<u>107,939</u>	<u>119,162</u>
Ukupna izloženost kreditnom riziku	<u><u>533,405</u></u>	<u><u>501,001</u></u>

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama, potraživanjima i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
 31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani

Krediti i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

	U hiljadama EUR					
	Neobezvri- jedeni nedospjeli	Neobezvri-jedeni dospjeli	Poje-dinačno procije-njeni	Ukupno, bruto	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
31.dec 2017. godine						
Stambeni krediti	63,211	20	875	64,106	-769	63,337
Potrošački krediti	101,972	2,054	1,940	105,966	-2,190	103,776
Kreditne kartice	1,002	567	117	1,686	-120	1,566
Namjenski krediti	23,276	30	1,866	25,172	-1,382	23,790
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	455	2	23	480	-25	455
Kreditni malim preduzećima	24,743	533	3,187	28,463	-3,847	24,616
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	92,629	1,819	13,373	107,821	-11,689	96,132
Kreditni Vladi i opštinama	25,395	48	-	25,443	-212	25,231
Ostali plasmani	1,148	-	-	1,148	-9	1,139
	<u>333,831</u>	<u>5,073</u>	<u>21,381</u>	<u>360,285</u>	<u>-20,243</u>	<u>340,042</u>

	U hiljadama EUR					
	Neobezvri- jedeni nedospjeli	Neobezvri-jedeni dospjeli	Poje-dinačno procije-njeni	Ukupno, bruto	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
31.dec 2016. godine						
Stambeni krediti	53,366	16	1,010	54,392	(705)	53,687
Potrošački krediti	92,183	2,097	1,833	96,113	(2,069)	94,044
Kreditne kartice	1,031	564	154	1,749	(156)	1,593
Namjenski krediti	26,928	34	1,890	28,852	(1,424)	27,428
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	462	2	22	486	(24)	462
Kreditni malim preduzećima	23,382	336	4,439	28,157	(4,233)	23,924
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	76,933	724	14,587	92,244	(10,878)	81,366
Kreditni Vladi i opštinama	18,019	34	16	18,069	(226)	17,843
Ostali plasmani	1,130	-	-	1,130	(9)	1,121
	<u>293,434</u>	<u>3,807</u>	<u>23,951</u>	<u>321,192</u>	<u>(19,724)</u>	<u>301,468</u>

Krediti i avansi koji nisu ni dospjeli niti obezvrijeđeni u 2017. i 2016. godini su svrstani u dobru aktivu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
 31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

a) Dospjeli neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	U hiljadama EUR							Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Preko 5 godina kašnjenje	
31.dec 2017. godine								
Stambeni krediti	12	5	3	-	-	-	-	20
Potrošački krediti	1,987	47	19	-	-	-	-	2,054
Kreditne kartice	506	37	24	-	-	-	-	567
Namjenski krediti	16	10	4	-	-	-	-	30
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	1	1	-	-	-	-	-	2
Kreditni mikro i malim preduzećima	467	41	24	-	-	-	-	533
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	1,693	24	103	-	-	-	-	1,819
Kreditni Vladi i opštinama	48	-	-	-	-	-	-	48
Ostali plasmani	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>4,730</u>	<u>165</u>	<u>177</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>5,073</u>

a) Dospjeli neobezvrijeđeni krediti i plasmani (nastavak)

	U hiljadama EUR							Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Preko 5 godina kašnjenje	
31.dec 2016. godine								
Stambeni krediti	11	4	1	-	-	-	-	16
Potrošački krediti	2,040	40	17	-	-	-	-	2,097
Kreditne kartice	485	44	35	-	-	-	-	564
Namjenski krediti	21	8	5	-	-	-	-	34
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	1	1	-	-	-	-	-	2
Kreditni mikro i malim preduzećima	151	113	72	-	-	-	-	336
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	509	103	112	-	-	-	-	724
Kreditni Vladi i opštinama	34	-	-	-	-	-	-	34
Ostali plasmani	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>3,252</u>	<u>313</u>	<u>242</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3,807</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

Ukupno do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima	31. decembar	U hiljadama EUR 31. decembar
	2017.	2016.
Depoziti	1,512	1,237
Zaloga	3,684	1,587
Hipoteke	173,033	145,795
Garancije	19,692	21,205
Ukupno	197,921	169,824

Neobezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima	31. decembar	U hiljadama EUR 31. decembar
	2017.	2016.
Depoziti	1,509	1,236
Zaloga	3,427	1,509
Hipoteke	159,043	129,618
Garancije	19,692	21,205
Ukupno	183,671	153,568

Obezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima	31. decembar	U hiljadama EUR 31. decembar
	2017.	2016.
Depoziti	3	1
Zaloga	256	78
Hipoteke	13,990	16,177
Garancije	-	-
Ukupno	14,249	16,256

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija vrijednost, po procjeni ovlašćenih procjenitelja, uobičajeno treba biti veća minimum 25% od iznosa plasmana, osim ako pojedinim odlukama nije definisano drugačije. Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- a. produžila rok otplate za glavnice ili kamatu,
- b. smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit,
- c. smanjila iznos duga, glavnice ili kamate ili
- d. napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka na 31.12.2017. godine ima EUR 6,482 hiljade restrukturiranih kredita (2016: EUR 10,280 hiljada).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjenja za ispravku vrijednosti, je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				Ukupno
	Crna Gora	Evropska Unija i Švajcarska	SAD i Kanada	Ostalo	
Kreditni i potraživanja od banaka	-	18,899	4,141	47	23,087
Kreditni i potraživanja od klijenata	360,250	22	-	13	360,285
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja kamata	2,694	-	-	-	2,694
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	33,761	-	-	12	33,773
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	4,490	-	-	-	4,490
Ostala finansijska potraživanja	691	-	-	-	691
Ostala poslovna potraživanja	97	-	-	-	97
31. decembar 2017. godine	<u>401,983</u>	<u>18,921</u>	<u>4,141</u>	<u>72</u>	<u>425,117</u>
31. decembar 2016. godine	<u>368,059</u>	<u>10,214</u>	<u>3,521</u>	<u>39</u>	<u>381,839</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjenja za ispravku vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Finansije	Transport, saobraćaj i tele- komunikacije	Usluge, turizam i ugostiteljstvo	Trgovina	Grade- Vinarstv o	Ruda- rstvo	Admini- stracija	Saobraćaj i skladištenje	Poljopri- vreda, lov i ribolov	Proizv- odnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	23,087	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23,087
Kreditni i potraživanja od klijenata	7,021	777	9,201	67,870	18,554	4,204	26,470	3,673	7,003	11,679	6,541	197,292	360,285
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	90	-	1	-	-	-	31,535	-	-	2,147	-	-	33,773
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-	-	-	-	4,490	-	-	-	-	-	4,490
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja kamata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,694
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	691
Ostala poslovna potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97
31. decembar 2017. godine	<u>30,198</u>	<u>777</u>	<u>9,202</u>	<u>67,870</u>	<u>18,554</u>	<u>4,204</u>	<u>62,495</u>	<u>3,673</u>	<u>7,003</u>	<u>13,826</u>	<u>6,541</u>	<u>197,292</u>	<u>425,117</u>
31. decembar 2016. godine	<u>20,143</u>	<u>2,211</u>	<u>5,044</u>	<u>61,139</u>	<u>14,943</u>	<u>4,315</u>	<u>60,054</u>	<u>2,932</u>	<u>6,965</u>	<u>14,268</u>	<u>4,385</u>	<u>181,438</u>	<u>381,839</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	Nepovučene kreditne linije	Garancije	U hiljadama EUR	
			Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2017. godine				
Do 1 godine	33,933	4,437	1,160	39,530
Od 1 do 5 godina	17,055	46,814	300	64,169
Preko 5 godina	3,216	1,024		4,240
	<u>54,204</u>	<u>52,275</u>	<u>1,460</u>	<u>107,939</u>

	Nepovučene kreditne linije	Garancije	U hiljadama EUR	
			Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2016. godine				
Do 1 godine	25,387	18,529	605	44,521
Od 1 do 5 godina	30,944	37,581	290	68,815
Preko 5 godina	5,529	297	-	5,826
	<u>61,860</u>	<u>56,407</u>	<u>895</u>	<u>119,162</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati, usljed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	4,351	481	842	181	5,855
Obaveze u devizama	4,324	450	815	133	5,722
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2017. godine	27	31	27	48	133
- 31. decembra 2016. godine	10	-	4	43	57
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2017. godine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
- 31. decembra 2016. godine	0,09%	0,03%	0,11%	0,08%	0,31%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2017. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	43,576	22,965	66,541
Kredit i potraživanja od banaka	20,914	2,173	23,087
Kredit i potraživanja od klijenata	360,285	-	360,285
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	31,535	2,238	33,773
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	4,490	0	4,490
Ukupna sredstva	460,800	27,376	488,176
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	321,014	34,558	355,572
Pozajmljena sredstva od banaka (glavnica)	-	-	-
Pozajmljena sredstva od banaka (kamate)	-	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	59,908	-	59,908
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata (kamate)	-	88	88
Ukupno obaveze	380,922	34,646	415,568
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2017. godine	79,878	(7,270)	72,608
- 31. decembar 2016. godine	19,555	47,321	66,876

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2017. godine. Sredstva i obaveze su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospijeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji:

	U hiljadama EUR					
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	64,493	-	-	-	-	64,493
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	6,689	-	-	28,259	34,948
Kreditni i potraživanja od klijenata	164,460	11,124	13,124	38,013	133,564	360,285
Ukupno	228,953	17,813	13,124	38,013	161,823	459,726
% od ukupne kamatonosne aktive	49.80%	3.87%	2.85%	8.27%	35.20%	100%
Osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	225,343	8,492	24,574	36,496	26,109	321,014
Kamatonosne pozajmice	15,001	2,549	11,072	1,266	30,020	59,908
Ukupno	240,344	11,041	35,646	37,762	56,129	380,922
% od ukupne kamatonosnih obaveza	63.10%	2.90%	9.36%	9.91%	14.74%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2017. godine	(11,391)	6,772	(22,522)	251	105,694	78,804
- 31. decembra 2016. godine	(34,098)	(1,263)	(28,113)	(22,637)	104,597	18,486
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2017. godine	(11,391)	(4,619)	(27,141)	(26,890)	78,804	
- 31. decembra 2016. godine	(34,098)	(35,361)	(63,474)	(86,111)	18,486	

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospijeća sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima potpuno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospijeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka. Dospijeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospijeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
 31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstava sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstava da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti, a na osnovu odgovarajućih modela na bazi istorijskih podataka, kao i razmjenom informacija sa klijentima po pitanju njihovih namjera kada su reoročenja i raskidi ugovora o depozitima u pitanju.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	66,541	-	-	-	-	-	66,541
Kredit i potraživanja od Banaka	23,087	-	-	-	-	-	23,087
Kredit i potraživanja od klijenata HOV raspoložive za prodaju	12,484	16,678	25,580	53,081	158,534	92,782	359,138
HOV koje se drže do dospjeća	-	3,111	164	-	28,260	2,238	33,773
Ostala finansijska aktiva	4,217	1,989	46	54	-	-	6,306
Ukupno	106,329	26,268	25,790	53,135	186,794	95,020	493,335
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata	51,479	38,436	61,401	89,494	90,600	24,162	355,572
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	15,089	912	1,534	2,841	33,280	6,340	59,996
Ostale finansijske obaveze	3,591	-	-	30	30	-	3,654
Ukupno	70,159	39,348	62,935	92,365	123,913	30,502	419,222
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2017. godine	36,170	(13,080)	(37,145)	(39,230)	62,881	64,518	74,113
- 31. decembra 2016. godine	51,902	(16,263)	(38,443)	(45,229)	65,549	50,629	68,145
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2017. godine	36,170	23090	(14,055)	(53,285)	9,595	74,113	
- 31. decembra 2016. godine	51,902	35,639	(2,804)	(48,033)	17,516	68,145	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2017. godine	8.63%	5.51%	-3.35%	-12.71%	2.29%	17.68%	
- 31. decembra 2016. godine	13.27%	9.11%	-0.72%	-12.28%	4.48%	17.42%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
 31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti preostalog perioda dospijeća sredstava i obaveza po pojedinim gapovima, koje je u visini odstupanja u okviru interno propisanih limita. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Na dan 31. decembra 2017. godine, depoziti po viđenju u gore navedenoj tabeli su prikazani na osnovu očekivanih dospijeća korišćenjem modela Societe Generale Grupe baziranom na istorijskim podacima Banke.

4.4.2. Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća

U hiljadama EUR

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	66,541	-	-	-	-	-	66,541
Kredit i potraživanja od banaka	23,087	-	-	-	-	-	23,087
Kredit i potraživanja od klijenata	12,811	17,115	26,250	54,471	159,788	88,703	359,138
HOV raspoložive za prodaju	-	3,111	164	-	28,260	2,238	33,773
HOV koje se drže do dospijeća	-	4,490	-	-	-	-	4,490
Ostala finansijska aktiva	4,217	1,989	46	54	-	-	6,306
Ukupno	106,656	26,705	26,460	54,525	188,048	90,941	493,335
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata	224,116	12,840	34,708	57,347	26,013	548	355,572
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	15,089	912	1,534	2,841	33,280	6,340	59,996
Ostale finansijske obaveze	3,591	-	-	30	-	-	3,527
Ukupno	242,796	13,752	36,242	60,218	59,326	6,888	419,222
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2017. godine	(136,140)	12,953	(9,782)	(5,693)	128,722	84,053	74,113
- 31. decembra 2016. godine	(106,047)	8,827	(12,437)	(12,564)	125,975	64,469	68,223
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2017. godine	(136,140)	(123,187)	(132,996)	(138,662)	(9,940)	74,113	
- 31. decembra 2016. godine	(106,047)	(97,220)	(109,657)	(122,221)	3,754	68,223	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2017. godine	-32.47%	-29.38%	-31.72%	-33.08%	-2.37%	17.68%	
- 31. decembra 2016. godine	-27.10%	-24.85%	-28.03%	-31.24%	0.96%	17.44%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	23,087	13,716	23,087	13,716
Kredit i potraživanja od klijenata	340,942	302,963	340,942	302,963
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	33,773	35,353	33,773	35,353
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	4,490	7,576	4,490	7,576
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	355,572	347,738	355,572	347,738
Pozajmljena sredstva od banaka	15,088	-	15,088	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	44,908	39,455	44,908	39,455
Ostale obaveze	3,560	4,055	3,560	4,055

Pravična vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstva mogu biti prodana, ili obaveze izmirene, između obaviještenih voljnih učesnika u toku trajanja nezavisne transakcije. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene pravične vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

a) Krediti i plasmani bankama

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan izvještaja o finansijskoj poziciji.

b) Krediti i avansi klijentima

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan izvještaja o finansijskom položaju. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

c) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Pravična vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama.

d) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospijećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

e) Hijerarhija fer vrijednosti

MSFI 7 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – Unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Banka, u svom vrednovanju, uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

31. decembar 2017. godine	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju				
- investicione hartije od vrijednosti – kapital	2,147	91	-	2,238
- obveznice Ministarstva finansija Crne Gore	<u>29,299</u>	<u>2,236</u>	-	<u>31,535</u>
Ukupna sredstva	<u>31,466</u>	<u>2,236</u>	-	<u>33,773</u>

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“, br. 60/08, 41/09 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko je skupština akcionara, donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital banke su:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioriternih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2017. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarim finansijskim iskazima iznosi 14.21% (2016. godine: 13.07%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	2017. Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	23,087	5,243	524	(524)
Ukupno sredstva	<u>23,087</u>	<u>5,243</u>	<u>524</u>	<u>(524)</u>
Obaveze				
Depoziti klijenata	355,572	5,722	572	(572)
Ukupno obaveze	<u>355,572</u>	<u>5,722</u>	<u>572</u>	<u>(572)</u>
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2017. godine			<u>(48)</u>	<u>48</u>
- 31. decembar 2016. godine			<u>(70)</u>	<u>70</u>

Na dan 31. decembra 2017. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 48 hiljade (31. decembar 2016. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 70 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.2. Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p.

	U hiljadama EUR		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa	+0.4 b.p.	-0.4 b.p.
	2017.	EUR KS	EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	66,541	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	23,087	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	340,942	1,364	(1,364)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	33,773	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	4,490	-	-
	<u>468,833</u>	<u>1,364</u>	<u>(1,364)</u>
Obaveze			
Depoziti klijenata	355,572	-	-
Pozajmljena sredstva od banaka	59,985	240	(240)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11	-	-
	<u>415,568</u>	<u>240</u>	<u>(240)</u>
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2017. godine		<u>1,124</u>	<u>(1,124)</u>

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p. dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 1,124 hiljade.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	62	2
Kreditni:		
- državnim organizacijama	1,267	1,470
- Vladi Crne Gore	20	48
- preduzećima	5,563	6,203
- preduzetnicima	86	111
- fizičkim licima	13,944	14,397
- ostalima	205	14
	21,085	22,243
Poslovi otkupa - faktoring	38	77
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	96	89
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,545	1,612
	1,641	1,701
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima (napomena 6c)	25	31
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima - naplata vanbilansnih potraživanja	-	-
	22,851	24,054

b) Rashodi od kamata

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Depoziti:		
- finansijskih institucija	28	46
- državnih organizacija	7	20
- preduzeća	705	984
- fizičkih lica	1,341	1,630
- ostalih	8	20
	2,089	2,700
Kreditni i ostale pozajmice	781	839
	2,870	3,539

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

U hiljadama EUR	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Neto povećanje obezvrjeđenja po osnovu:		
- kredita	2,088	3,941
- kredita – naplata vanbilansnih potraživanja	(409)	(739)
- faktoring	5	9
- naknada	2	2
- operativnog rizika	-	(80)
- ostalo	1,023	353
- ostalo – naplata vanbilansnih potraživanja	-	(9)
	<u>2,709</u>	<u>3,477</u>

b) Troškovi rezervisanja

U hiljadama EUR	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Neto povećanje rezervisanja po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	537	1,096
- ostalo	94	-
	<u>631</u>	<u>1,096</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (nastavak)

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

2017. godina

U hiljadama EUR	Kreditni (napomena 15)	Kamate (napomena 5a,15)	Naknade	Ostale stavke aktive	Rezerve za operativni rizik (napomena 23)	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti (napomena 23)	Ostali troškovi rezervisanja (napomena 23)	Ukupno
Stanje na početku godine	19,724	160	9	466	541	1,822	234	22,956
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	2,093	(25)	3	1,023	328	537	-234	3,725
Prenos na vanbilans	(1,420)	-	-	(25)	-	-	-	(1,445)
Ostale promjene	(155)	20	-	22	(55)	21	-	(147)
Stanje na kraju godine	<u>20,242</u>	<u>155</u>	<u>12</u>	<u>1,486</u>	<u>814</u>	<u>2,380</u>	<u>0</u>	<u>25,089</u>

2016. godina

U hiljadama EUR	Kreditni (napomena 15)	Kamate (napomena 5a,15)	Naknade	Ostale stavke aktive	Rezerve za operativni rizik (napomena 23)	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti (napomena 23)	Ostali troškovi rezervisanja (napomena 23)	Ukupno
Stanje na početku godine	17,163	186	7	259	621	717	234	19,187
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	3,950	(31)	2	353	(80)	1,096	-	5,290
Prenos na vanbilans	(1,394)	(3)	-	(146)	-	-	-	(1,543)
Ostale promjene	5	8	-	-	-	9	-	22
Stanje na kraju godine	<u>19,724</u>	<u>160</u>	<u>9</u>	<u>466</u>	<u>541</u>	<u>1,822</u>	<u>234</u>	<u>22,956</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Naknade po kreditima	1,325	1,444
Naknade po vanbilansnim poslovima	570	856
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	1,915	1,824
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	764	664
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	2,642	2,317
Naknada za platne spiskove	593	347
Ostale naknade i provizije	571	744
	<u>8,380</u>	<u>8,196</u>

b) Rashodi naknada i provizija

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Naknade Centralnoj banci	401	357
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	136	103
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	1,670	1,641
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	428	709
Naknade za Visa i Master kartice	898	925
Naknade za elektronsko bankarstvo	210	265
Ostale naknade i provizije	42	43
	<u>3,785</u>	<u>4,043</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Neto zarade	3,870	3,722
Porezi, prirezi i doprinosi iz i na zarade	3,027	2,971
Ostale neto naknade zaposlenima	206	216
Otpremnine po osnovu sporazumnog raskida radnog odnosa	508	110
Naknade članovima Odbora direktora	114	104
Trošak prevoza	82	85
Putni troškovi i dnevnice	52	68
Obuka zaposlenih	50	53
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 23)	68	(184)
Ostali troškovi	100	76
	<u>8,077</u>	<u>7,221</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Održavanje kompjutera i opreme	619	578
Ostale stručne naknade	433	478
Troškovi zakupa (napomena 30)	411	365
Razni troškovi	617	493
Reklamiranje i marketing	295	275
Trošak eksterne i revizije CBCG	287	269
Troškovi obezbjeđenja	186	185
Troškovi komunikacionih mreža	191	181
Troškovi električne energije i goriva	144	141
Troškovi transporta novca	117	126
Osiguranje	95	102
Troškovi advokatskih usluga	134	88
Čišćenje	70	66
Kancelarijski materijal	76	66
Obrada podataka	76	65
Telefon	60	62
Porezi vezani za poslovni prostor	48	49
Poštarina	38	46
Konsultantske usluge	17	28
Komunalne usluge	27	26
Troškovi reprezentacije	18	15
Troškovi održavanja vozila	12	14
Sudski troškovi	10	4
	<u>3,981</u>	<u>3,722</u>

Ostale stručne naknade se u najvećem dijelu odnose na troškove tehničke podrške, IT i ostalih usluga matične banke, tj. Societe Generale Grupe (2017: EUR 349 hiljada; 2016: EUR 405 hiljade).

Razni troškovi se odnose na troškove platnih kartica (2017: EUR 378 hiljada, 2016: EUR 324 hiljada), troškove članarina (2017: EUR 21 hiljadu, 2016: EUR 21 hiljadu), troškove operativnih gubitaka (2017: EUR 58 hiljada, 2016: EUR 15 hiljada) i ostale troškove.

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Nekretnine i oprema (napomena 18)	876	908
Nematerijalnih ulaganja (napomena 19)	227	168
	<u>1,103</u>	<u>1,076</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

11. OSTALI PRIHODI I RASHODI

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	16	50
Prihodi od transporta i deponovanja gotovog novca	65	66
Ostali prihodi	32	2
	<u>113</u>	<u>118</u>

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	76	86
Troškovi po osnovu prodaje i otpisa opreme	30	3
Ostali rashodi	20	38
	<u>126</u>	<u>127</u>

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Obračunati tekući porez	890	743
Umanjenje poreza na dobit za prethodnu godinu po Rješenju Poreske Uprave (6%)	(35)	(32)
Obračunati odloženi porez	54	(136)
	<u>909</u>	<u>575</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	<u>8,300</u>	<u>8,365</u>
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	747	753
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	8	18
Poreski efekti sredstava ispod EUR 300	6	8
Umanjenje poreza na dobit za prethodnu godinu po Rješenju Poreske Uprave (6%)	(35)	(32)
Ostale promjene	183	(172)
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	<u>909</u>	<u>575</u>
Efektivna poreska stopa	10.95%	6.87%

Umanjenje poreza na dobit za 2016. godinu je priznato na osnovu odredbi važećeg Zakona o porezu na dobit zbog jednokratne uplate poreza na dobit do naznačenog roka. Poreska stopa korišćena za 2017. i 2016. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa važećim Zakonom o porezu na dobit.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

c) Odložena poreska sredstva

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Odložena poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih gubitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i rezervisanja u skladu sa MRS 19	(1)	1
Odložena poreska aktiva MRS 19	6	6
Privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	-	62
Privremene razlike – troškovi obezvrjedjenja aktive u skladu sa članom 18 a) Zakona o porezu na dobit	92	
Privremene razlike - ukalkulisani troškovi zaposlenih u skladu sa članom 11 a) Zakona o porezu na dobit	49	
	<u>146</u>	<u>69</u>

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Odložena poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	219	118
Privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	132	-
	<u>351</u>	<u>118</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	9,278	8,899
- u stranoj valuti	1,033	763
Žiro račun	30,925	42,025
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	25,303	24,540
Ostalo	4	5
	<u>66,541</u>	<u>76,232</u>

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 7/15, 33/16 i 15/17) (u daljem tekstu: Odluka), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 7.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i
- 6.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 7.5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se mjesečno, primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u prethodnom mjesecu, dva dana prije isteka perioda održavanja. Period održavanja označava mjesečni period, od treće srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, na 50% sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	23,087	10,290
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	-	3,426
	<u>23,087</u>	<u>13,716</u>

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima otvorene račune kod sljedećih inostranih banaka: Societe Generale Bank Paris, Societe Generale New York, Credit Suisse AG Bank Zurich, Unicredit Milano, Mizuho Bank LTD Tokyo, Societe Generale Srbija AD Beograd, Komerčni banke Prag.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dospjeli krediti:		
- Vlada	1	2
- opštine (javne organizacije)	-	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5,657	4,915
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	103	87
- fizička lica	2,795	3,057
- ostalo	34	32
Kratkoročni krediti:		
- Vlada Crne Gore	8	9
- opštine (javne organizacije)	-	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	38,480	34,208
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	548	628
- fizička lica	2,009	2,152
- ostalo	58	48
Dugoročni krediti:		
- Vlada	12,853	3,795
- privredna društva u privatnom vlasništvu	81,313	67,814
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2,336	5,270
- opštine (javne organizacije)	19,182	20,542
- fizička lica	192,610	176,386
- ostalo	1,152	1,116
	<u>359,139</u>	<u>320,061</u>
Kamatna potraživanja:		
- krediti	370	397
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	2,323	2,879
- kamata po lizingu	-	1
- naknade	(1,640)	(1,632)
- faktoring	-	10
Pale garancije	-	0
Faktoring	1,148	1,131
	<u>2,201</u>	<u>2,786</u>
Ukupno	<u>361,341</u>	<u>322,847</u>
Minus:		
Obezvrjeđenje kredita (napomena 6c)	(20,229)	(19,715)
Obezvrjeđenje faktoringa (napomena 6c)	(14)	(9)
Obezvrjeđenje kamata (napomena 6c)	(155)	(160)
	<u>(20,398)</u>	<u>(19,884)</u>
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	<u>340,942</u>	<u>302,963</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Kratkoročni krediti privrednim društvima u 2017. godini su se najvećim dijelom odobravali za likvidnost (obrotna sredstva) sa rokom od mjesec dana do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 180 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, rudarstva i energetike, i građevinarstva. Kratkoročni i dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u visini od 3% do 10% godišnje.

Kreditni stanovišta odobreni u toku 2017. godine obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, te finansiranje kupovine potrošnih dobara odobrene na period od 6 do 300 mjeseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou, u rasponu od 3.50% do 10.99%.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim djelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7,003	6,965
Rudarstvo	4,204	4,315
Prerađivačka industrija	11,679	12,035
Snadbijevanje vodom	131	128
Građevinarstvo	18,554	14,943
Trgovina	67,870	61,139
Saobraćaj i skladištenje	3,673	2,932
Usluge pružanja smještaja i ishrane	8,860	4,734
Informisanje i komunikacija	642	1,080
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7,021	6,277
Trgovina nekretninama	2,754	692
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2,406	2,701
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,064	1,495
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	25,406	18,014
Obrazovanje	49	71
Zdravstvo i socijalna zaštita	124	685
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	62	100
Ostale uslužne djelatnosti	345	317
Stanovništvo	197,292	181,438
	<u>359,139</u>	<u>320,061</u>

16. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

Sredstva namijenjena prodaji sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine, u iznosu od EUR 1,113 hiljada (2016: EUR 1,264 hiljade) odnose se na dio sredstava stečenih po osnovu naplate potraživanja koje Banka ima u svom vlasništvu u periodu kraćem od 12 mjeseci. Sredstva sa stanjem na datum izvještavanja odnose se na nepokretnosti koje je Banka stekla po osnovu naplate potraživanja od devet pravnih i tri fizička lica. Stečena sredstva evidentiraju se po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti sredstva, odnosno po vrijednosti utvrđenoj u procesu sticanja. Sredstva koja su iskazana u okviru sredstava namijenjena prodaji na dan 31. decembra 2016. godine, prodana su tokom 2017. godine ili prenijeta na poziciju stečene aktive u okviru ostale aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

a) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
<i>Banke i finansijske organizacije:</i>		
- JUBMES banka AD, Beograd, Republika Srbija	-	3
- Beogradska berza AD, Beograd, Republika Srbija	6	6
- Lovćen osiguranje AD, Podgorica	-	7
- CG Broker AD, Podgorica (učešće Banke 11.57%)	78	128
	<u>84</u>	<u>144</u>
<i>Druga pravna lica:</i>		
- Plantaže AD, Podgorica (učešće Banke 9.23%)	2,147	2,233
- Tržište novca AD, Beograd, Republika Srbija	5	5
- Montenegro Airlines AD, Podgorica	2	2
	<u>2,154</u>	<u>2,240</u>
- Obveznice Ministarstva finansija Crne Gore	31,535	32,969
	<u>33,773</u>	<u>35,353</u>

Obveznice Ministarstva finansija Crne Gore u iznosu od EUR 31,535 hiljada obuvataju hartije od vrijednosti sa rokom dospjeća do 5 godina koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore u martu 2014. godine, nominalne vrijednosti EUR 2,199 hiljada i sa godišnjom kamatnom stopom (kuponom) 5%, kao i hartije od vrijednosti koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore na međunarodnom tržištu u maju 2014. godine kao i martu 2015. i 2016. godine, sa nominalnim vrijednostima EUR 5,000 hiljada, EUR 7,000 i EUR 14,200 hiljada i sa godišnjom kamatnom stopom od 5.375%, 3.875% i 5.75% respektivno.

b) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Na dan 31. decembra 2017. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospjeća iznosi EUR 4,490 hiljada (2016. godine: EUR 7,576 hiljade) i odnosi se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospjeća od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. Stanje se sastoji iz državnih zapisa kupljenih na aukciji u avgustu 2017, sa stopom prinosa od 1.39%.

Neamortizovani diskont po osnovu državnih zapisa na kraju godine je EUR 10 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2017. godinu i 2016. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Aktiva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januar 2016. godine	11,756	5,980	64	17,800
Povećanja	0	280	223	503
Prenos	167	98	(265)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(214)	-	(214)
Stanje, 31. decembar 2016. godine	11,923	6,144	22	18,089
Povećanja	23	487	357	867
Prenos	9	15	(24)	-
Otuđenja i rashodovanja	(7)	(609)	-	(616)
Stanje, 31. decembar 2017. godine	11,948	6,037	355	18,340
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januar 2016. godine	2,142	4,661	-	6,803
Amortizacija (napomena 10)	427	481	-	908
Otuđenja i rashodovanja	-	(200)	-	(200)
Stanje, 31. decembra 2016.	2,569	4,942	-	7,511
Amortizacija (napomena 10)	422	454	-	876
Otuđenja i rashodovanja	(7)	(572)	-	(579)
Stanje, 31. decembar 2017. godine	2,984	4,824	-	7,808
Sadašnja vrijednost:				
- 31. decembra 2017. godine	8,964	1,213	355	10,532
- 31. decembra 2016. godine	9,354	1,202	22	10,578

Na dan 31. decembra 2017. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2017. godine i 2016. godine:

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januar	1,597	1,206
Povećanja	193	391
Otpis	-	-
Stanje, 31. decembra	1,790	1,597
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januar	1,187	1,019
Amortizacija (napomena 10)	227	168
Otpis	-	-
	1,414	1,187
Sadašnja vrijednost, 31. decembra	376	410

20. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	2,362	1,424
Ostala poslovna potraživanja	97	125
Unaprijed plaćeni troškovi	374	390
	2,833	1,939
Obezvrijeđenje stečene aktive	(1.318)	(333)
	1,515	1,606

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 2,362 hiljade na dan 31. decembra 2017. godine (31. decembra 2016: EUR 1,424 hiljada) se odnose na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita, a koja su u vlasništvu banke u periodu dužem od 12 mjeseci. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti sredstva, odnosno po vrijednosti utvrđenoj u procesu sticanja.

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“ br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15), propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke. Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.“

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

21. DEPOZITI KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Depoziti po viđenju:		
- Vlada RCG i ostali korisnici budžeta	6,634	7,946
- finansijske institucije	979	1,311
- privredna društva u privatnom vlasništvu	117,822	102,324
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2,574	3,810
- opštine (javne organizacije)	5,019	7,078
- fondovi	826	299
- fizička lica	70,105	64,778
- neprofitne organizacije	4,080	4,301
- ambasade	291	542
- ostali	76	47
	<u>208,406</u>	<u>192,436</u>
Sredstva na escrow računu	63	81
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	1,251	1,247
- privredna društva u privatnom vlasništvu	20,233	14,604
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	17,771	35,223
- opštine (javne organizacije)	158	-
- fizička lica	64,399	64,640
- neprofitne organizacije	900	905
	<u>104,712</u>	<u>116,619</u>
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	800	854
- fizička lica	15,080	14,667
- privredna društva u privatnom vlasništvu	3,521	4,050
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	22,150	18,050
- neprofitne organizacije	39	49
	<u>41,590</u>	<u>37,670</u>
	<u>354,771</u>	<u>346,806</u>
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Fakturisana kamata: depoziti	708	782
Evidentna kamata: depoziti	93	150
	<u>801</u>	<u>932</u>
	<u>355,572</u>	<u>347,738</u>

Na depozite po viđenju fizičkih lica, privrednih društava, javnih i drugih organizacija se obračunava kamata od 0.0% do 0.3% na godišnjem nivou. Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0.1 % do 2.85%. godišnje.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti pravnih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0.1% do 0.8% godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
<i>Obaveze prema povezanim licima:</i>		
Societe Generale, Pariz, Francuska	15,000	-
<i>Obaveze prema inostranim kreditorima:</i>		
Evropska banka za obnovu i razvoj („EBRD“)	9,504	13,833
Evropska investiciona banka („EIB“)	14,661	11,335
Banka Savjeta Evrope („CEB“)	8,003	2,003
Evropski fond za Jugoistočnu Evropu („EFSE“)	9,424	10,013
Vlada Crne Gore	3,420	2,293
	<u>60,012</u>	<u>39,477</u>
Obaveze prema Investiciono-razvojnog fondu	11	28
Vremenska razgraničenja naknada po kreditima EBRD	(27)	(50)
	<u>59,996</u>	<u>39,455</u>

Na dan 31. decembra 2017. godine, obaveze po osnovu glavnice po uzetim kreditima i pozajmicama u iznosu od EUR 59,996 hiljada uključuju primljene prekonozne pozajmice od matične banke u iznosu od EUR 15,000 hiljada.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj banci za obnovu i razvoj po osnovu dva dugoročna kredita u ukupnom iznosu od EUR 9,504 hiljade koji su namijenjeni za finansiranje podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori i odobravanju stambenih kredita za fizička lica. Krediti su odobreni na period do 7 godina i anuitetni način otplate, za kredite sa ugovorenim varijabilnom stopom i fiksnom kamatnom stopom. U skladu sa uslovima ugovora, Evropska banka za obnovu i razvoj zahtijeva da koeficijent solventnosti Banke bude iznad definisanog nivoa i usklađenost sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore u pogledu ostalih finansijskih pokazatelja. Na dan 31. decembra 2017. godine finansijski pokazatelji Banke su usaglašeni sa uslovima ugovora po navedenom osnovu.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od EUR 14,661 hiljada koji su namijenjeni za finansiranje podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Krediti su odobreni na period do 7 godina.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima obaveze prema Banci Savjeta Evrope po osnovu dugoročnog kredita u iznosu od EUR 8,003 hiljade koji je namijenjen za finansiranje podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Krediti su odobreni na period do 7 godina.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima obaveze prema Evropskom fondu za Jugoistočnu Evropu po osnovu dugoročnog kredita u iznosu od EUR 9,424 hiljada koji je namijenjen odobravanju stambenih kredita za fizička lica. Kredit je odobren na period od 10 godina. U skladu sa uslovima ugovora, Evropski fond za Jugoistočnu Evropu zahtijeva da koeficijent solventnosti Banke bude iznad definisanog nivoa i usklađenost sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore u pogledu ostalih finansijskih pokazatelja. Takodje, zahtijeva se od Banke da održava i ostala racia u skladu sa definisanim nivoom kao što su: racio kreditne izloženosti, racio velikih izloženosti u odnosu na kapital, kumulativni gap dospijeća i ostalo. Na dan 31. decembra 2017. godine finansijski pokazatelji Banke su usaglašeni sa uslovima ugovora po navedenom osnovu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka ima obaveze prema Vladi Crne Gore po osnovu dugoročnog kredita za projekat 1000+ u iznosu od EUR 3,420 hiljada koji je namijenjen odobravanju stambenih kredita za fizička lica. Kredit je odobren na period do 20 godina.

Dospijeće obaveza po uzetim kreditima i pozajmicama od kreditora prikazano je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
do 1 godine	20,376	5,447
od 1 do 2 godine	3,849	5,290
od 2 do 3 godine	6,050	3,849
od 3 do 4 godine	9,558	3,985
od 4 do 5 godina	13,823	3,711
od 5 do 6 godina	1,377	11,757
od 6 do 7 godina	1,377	1,311
od 7 do 8 godina	1,377	1,311
od 8 do 9 godina	201	1,311
od 9 do 10 godina	201	135
od 10 do 20 godina	1,807	1,348
	<u>59,996</u>	<u>39,455</u>

23. REZERVE

U hiljadama EUR	31. decembar 2016.	31. decembar 2016.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti	2,380	1,822
- sudskih sporova	795	477
- operativnog rizika	19	64
- prihodovanja starih salda	-	234
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	<u>618</u>	<u>561</u>
	<u>3,812</u>	<u>3,158</u>

Rezervisanja za naknade zaposlenima u iznosu EUR 618 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada nakon ispunjavanja uslova, i utvrđene su od strane ovlašćenog aktuara korišćenjem metode kreditiranja projektovane jedinice. Imajući u vidu da je granski kolektivni ugovor za banke van snage, a novi ugovor još uvijek nije potpisan, u obračunu za 2016, promijenjena je pretpostavka o njegovom važenju, te su primijenjene odredbe opšteg kolektivnog ugovora prilikom računanja rezervisanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

23. REZERVE (nastavak)

Pretpostavke koje su korišćene u svrhu procjene sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada prikazane su u pregledu koji slijedi:

	Procjena na dan	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
	%	%
Diskontna stopa – za otpremnine zaposlenih	1.60	1.50
Diskontna stopa – za jubilarne nagrade zaposlenih	1.30	2.00
Kretanje radne snage	1	1
Stopa inflacije	1.66	1.70
Očekivana stopa rasta zarada	-	-

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Stanje na početku godine	561	676
Rezervisanja u toku godine (napomena 8)	68	(184)
Aktuarski dobici prenijeti na kapital	(12)	69
Stanje na dan 31. decembra	617	561

24. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Obaveze po komisionim poslovima	197	110
Obaveze po osnovu primljenih avansa od deponenata za plaćanje prema inostranstvu	-	1,270
Primljeni avansi od Vlade za regresiranje kamate za stambene kredite	110	144
Obaveze za ostale poreze	58	35
Obaveze po osnovu isplate dividendi	30	12
Obaveze po osnovu bonusa	543	592
Obaveze po osnovu ostalih primanja zaposlenih	-	139
Obaveze prema dobavljačima	645	394
Ukalkulisane obaveze	282	347
Obaveze po osnovu faktoringa	75	137
Ostalo	473	14
	2,413	3,194

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

25. KAPITAL

Kapital Banke na dan 31. decembar 2017. godine obuhvata akcijski kapital, neraspoređenu dobit, dobit tekuće godine i ostale rezerve. Ostale rezerve se odnose na rezerve izdvojene iz dobiti u prethodnim godinama, rezerve izdvojene u kapitalu u skladu sa MRS 19, kao i rezerve za besplatne akcije dodijeljene zaposlenima od strane SG Grupe, u skladu sa MSFI 2.

Struktura kapitala Banke prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Aksijski kapital	24,731	24,731
Neraspoređena dobit	20,349	17,128
Ostale rezerve :		
- Rezerve po osnovu fer vrijednosti	2,376	1,355
- Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	4,669	3,994
- Ostale rezerve	825	814
Dobit tekuće godine	7,391	7,791
	<u>60,341</u>	<u>55,813</u>

25.1. Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2017. godine akcijski kapital Banke čini 96,736 običnih akcija (31. decembra 2016: godine 96,736 obične akcije), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 255.65.

Zakon o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisao minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona. Na dan 31. decembra 2017. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa propisanim minimumom.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2017. godine i 2016. godine je sljedeća:

Naziv akcionara	2017			2016		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća
Societe Generale, Pariz, Francuska	87,602	22,395	90.56%	87,602	22,395	90.56%
BADER LARS ERNEST, Sent Kits-Nevis	3,916	1,001	4.05%	3,916	1,001	4.05%
13 Jul - Plantaže A.D., Podgorica	2,824	722	2.92%	2,824	722	2.92%
CK- ZBIRNI KASTODNI RAČUN 5 Elektroprivreda Crne Gore A.D.	223	57	0.23%	223	57	0.23%
Nikšić	192	49	0.20%	192	49	0.20%
Ostali	1,979	507	2.04%	1,979	507	2.04%
	<u>96,736</u>	<u>24,731</u>	<u>100.00%</u>	<u>96,736</u>	<u>24,731</u>	<u>100.00%</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

26. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

	Ostvareni pokazatelji poslovanja
Osnovni kapital (minimalni iznos 5 miliona EUR)	24,731
Sopstvena sredstva banke (minimalni iznos 5 miliona EUR)	47,195
Ponderisana bilansna aktiva	239,340
Ponderisane vanbilansne stavke	48,783
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	14.21%
Dnevni koeficijent likvidnosti na 31. decembra 2017. godine (minimalni koeficijent 0,9)	1.18
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na 31. decembra 2017. godine (minimalni koeficijent 1)	1.14
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	16,83%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	123,28%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	28,43%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0.26%

27. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Neopozive obaveze za davanje kredita	54,204	61,860
Neopozivi dok. akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu		
- Nepokriveni akreditivi	1,460	895
- Loro akreditivi	593	1,221
Izdate garancije		
- Izdate platne garancije	24,901	35,348
- Izdate činidbene garancije	13,879	8,452
- Ostale vrste garancija	13,495	12,607
Izdate mjenice i dati avali	120	120
Kolateral po osnovu potraživanja	689,138	649,358
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	69,666	60,833
Ukupno	867,456	830,694
Memorandum		
- Evidentna kamata	1,218	1,319
Ukupno	868,674	832,013

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

27. VANBILANSNA EVIDENCIJA (nastavak)

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13) potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

1) za neobezbijeđeno potraživanje:

- kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
- ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;

2) za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom Banka je navedena potraživanja isknjižila iz bilansne evidencije i dalje ih vodi u internoj evidenciji do momenta njihove naplate ili definitivnog otpisa.

Iznosi glavnice i kamate u internoj evidenciji su prikazani kako slijedi:

U hiljadama EUR	2017.	2016.
Glavnica	7,040	6,689
Kamata	7,440	6,912
Stanje na dan 31. decembra	<u>14,480</u>	<u>13,601</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Lica povezana sa Bankom su matična Banka kao i članice Societe Generale Grupe, akcionari Banke, predstavnici rukovodstva i zaposleni Banke.

U hiljadama EUR

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
<u>Potraživanja</u>		
<i>Korespodentni računi kod inostranih banaka:</i>		
- Societe Generale Paris	17,254	9,557
- Societe Generale New York	4141	95
- Societe Generale Srbija	-	2
- Komerčni banka	647	101
	<u>22,042</u>	<u>9,755</u>
<i>Oročeni depoziti kod povezanih pravnih lica:</i>		
- Societe Generale New York	-	3,426
<i>Kredit:</i>		
- Plantaže AD, Podgorica	5,943	5,891
- Gorčin d.o.o.	-	4
- Cavic d.o.o.	15	10
- MS Global d.o.o.	-	7
	<u>5,958</u>	<u>5,912</u>
<i>Ulaganja u kapital drugih pravnih lica:</i>		
- Plantaže AD, Podgorica	2,147	2,233
- Lovćen osiguranje, Podgorica	-	7
	<u>2,147</u>	<u>2,240</u>
<i>Ostala potraživanja:</i>		
- Societe Generale Paris	-	10
Ukupno potraživanja	<u><u>30,147</u></u>	<u><u>21,343</u></u>
<u>Obaveze</u>		
<i>Depoziti:</i>		
- Građevinar d.o.o.	100	300
- Lovćen osiguranje, Podgorica	800	800
	<u>900</u>	<u>1,100</u>
<i>Obaveze po kreditima:</i>		
- Societe Generale Paris	15,000	-
<i>Obaveze za kamatu:</i>		
- Societe Generale Paris	-	-
<i>Ostale obaveze:</i>		
- Societe Generale Paris	611	573
- Societe Generale Banka Srbija	17	10
	<u>628</u>	<u>583</u>
Ukupno obaveze	<u><u>16,528</u></u>	<u><u>1,683</u></u>
Potraživanja, neto	<u><u>13,619</u></u>	<u><u>19,660</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Krediti zaposlenima na dan 31. decembra 2017. godine iznose EUR 5.829 hiljada (31. decembra 2016. godine: EUR 5,408 hiljada) i najvećim dijelom se odnose na odobrene dugoročne kredite sa kamatnim stopama u rasponu od 3.5% + 6M Euribor do 4.99% + 3M Euribor na godišnjem nivou.

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
<u>Vanbilansne pozicije</u>		
<i>Date garancije:</i>		
- Elektroprivreda AD	664	3,092
- Institut za javno zdravlje	2	1
- JZU Dom zdravlja - škola za djecu i roditelje	1	4
- Preduzeće za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja	135	89
- Societe Generale Srbija	894	3,372
- Societe Generale Bank and Trust S.A. Luxembourg	320	813
- Societe Generale Paris	400	501
	<u>2,416</u>	<u>7,872</u>
<i>Primljene garancije i kontragarancije:</i>		
- Societe Generale Paris	7,295	6,073
- Komerčni banka	42	-
	<u>7,337</u>	<u>6,073</u>

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2017. godine i 2016. godine su sljedeći:

U hiljadama EUR	2017.	2016.
<u>Prihodi</u>		
<i>Prihodi od kamata:</i>		
- Plantaža AD, Podgorica	271	16
- Cavnice d.o.o	1	-
- MS Global d.o.o	1	-
- Societe Generale New York	2	2
- Societe Generale Paris	60	
	<u>335</u>	<u>18</u>
<i>Prihodi od naknada:</i>		
- Plantaža AD, Podgorica	27	2
- Elektroprivreda AD	10	2
- Preduzeće za građevinski nadzor i laboratorijska ispitivanja	3	3
- Societe Generale Paris	7	-
- Societe Generale Srbija	6	7
	<u>53</u>	<u>14</u>
Ukupno prihodi	<u>388</u>	<u>32</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2017. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U hiljadama EUR	2017.	2016.
<u>Rashodi</u>		
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
- Elektroprivreda AD	503	460
- Građevinar d.o.o.	2	4
- Lovćen osiguranje, Podgorica	19	19
- Societe Generale Paris	496	793
- Societe Generale New York	3	3
- Komerčni banka	12	10
	<u>1,035</u>	<u>1,289</u>
<i>Opšti troškovi:</i>		
- Societe Generale Paris	355	409
- Societe Generale Banka Srbija	66	56
- S2GiM, Švajcarska	37	36
- Societe Generale Bangalor	-	7
	<u>458</u>	<u>508</u>
Ukupno rashodi	<u>(1,493)</u>	<u>1,797</u>
Neto rashodi	<u>(1,105)</u>	<u>(1,765)</u>

Naknade Višem rukovodstvu i Odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2017. godini iznose EUR 338 hiljada (2016: EUR 320 hiljada), od čega bonusi dodijeljeni članovima Višeg rukovodstva u 2017. godini iznose EUR 182 hiljada (2016: EUR 97 hiljada).

29. SUDSKI SPOROVI

Banka sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine, vodi sudske sporove u kojima se javlja kao tužilac i tuženi.

Po procjeni rukovodstva, ukupna vrijednost sudskih sporova, bez procijenjenih efekata zateznih kamata, u kojima je Banka tužena iznosi EUR 8.450 hiljada. Banka je sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine izvršila rezervisanje u iznosu EUR 795 hiljada (napomena 23) za sudske sporove za koje postoji velika vjerovatnoća da Banka može biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po osnovu razrješenja tih sporova.

Za ostale sudske sporove banka nije izvršila rezervisanja zbog toga što, po procjeni rukovodstva, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod sporova, Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po ovom osnovu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

30. OPERATIVNI LIZING

Ugovori o operativnom lizingu, sa ugovorenim periodom zakupa, odnose se na uzimanje u zakup poslovnih i stambenih prostora. Banka nema opciju da poslovni prostor uzet u zakup kupi po isteku perioda zakupa.

U toku 2017. godine, trošak zakupa je iznosio EUR 395 hiljada (2016. godina: EUR 365 hiljada).

Zakupi poslovnih i stambenih prostora predstavljaju preuzete obaveze u prosjeku za period od 1 do 5 i više godina.

Buduća minimalna plaćanja po ugovorima o operativnom lizingu poslovnih i stambenih prostora do datuma bilansa stanja koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
do 1 godine	341	280
od 1 do 2 godine	317	243
od 2 do 3 godine	285	228
od 3 do 4 godine	192	197
od 4 do 5 godine	46	93
5 i više godina	0	12
	<u>1,181</u>	<u>1,053</u>

31. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda. Banka je registrovana kao akcionarsko društvo čiji se akcijski kapital sastoji od 96,736 običnih akcija. Zarada po akciji na dan 31. decembra 2017. godine iznosila je EUR 76.41 (31. decembra 2016. godine: EUR 80.53).

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine bili su:

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
USD	0.8338	0.9487
CHF	0.8546	0.9312
GBP	1.1271	1.1680

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nije bilo usklađujućih događaja nakon datuma izvještavanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Banke na dan 31. decembra 2017. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

34. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica;
 Adresa: Bulevar revolucije 17, 81000 Podgorica;
 Matični broj: 02136228
 Telefon/Fax: Tel: + 382 (0)20 415 500
 Adresa internet stranice: <http://www.societegenerale.me>
 Adresa elektronske pošte: info.sgme@socgen.com
 Banka ima centralu i 20 ekspozitura.
 Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2017. godine je 298 zaposlenih.
 Žiro račun: 907-55001-17

Osnivanje i upis u registar Privrednih subjekata: Podgorička banka AD, Podgorica je nastala izdvajanjem iz sistema Montenegrobanke DD, Podgorica u toku 1992. godine. Centralna banka Crne Gore je 21. novembra 2001. godine izdala odobrenje za dalji rad Banke rješenjem br. 27. Nakon sprovedenog procesa privatizacije u 2005. godini, većinski vlasnik je Societe Generale, Pariz, Francuska. Banka je dana 26. septembra 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000880/019, kao Podgorička banka Societe Generale Group AD, Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0000880/41 dana 7. maja 2012. godine Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda kao Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

	Ime i prezime	Mjesto prebivališta
1. Predsjednik	Milorad Katnić	Podgorica
2. član	Antoine Alexis	Orleans
3. član	Sonja Miladinovski	Beograd
4. član	Verica Maraš	Podgorica
5. član	Miroslav Hiršl	Podgorica
Glavni izvršni direktor	Miroslav Hiršl	Podgorica

Akcionari Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		broj akcija	procentualno učešće
Societe Generale Group BADER LARS ERNEST	29 Boulevard Haussmann 75009, Paris	87,602	90.56
		3,916	4.05
13 Jul – Plantaže AD	Put Radomira Ivanovića br.2., Podgorica	2,824	2.92
Ostali manjinski akcionari		2,394	2.47
Ukupan iznos akcionarskog kapitala u hiljadama EUR	24,731	Sopstvene akcije 96,736	100.00

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

34. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2016. godinu: Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica, Serdara Jola Piletića, PC Palada, Podgorica.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2017. godine i 31. decembar 2016. godine iznosi EUR 255.65.

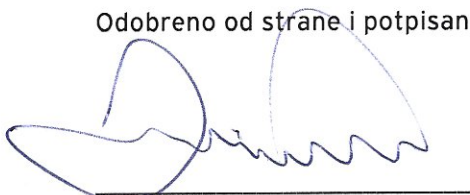
Neto profit po akciji na dan 31. decembar 2017. godine i 31. decembar 2016. godine je EUR 76.41 odnosno EUR 80.53, respektivno.

Jednom u avgustu, po cijeni od EUR 500,01, i dva puta u septembru 2017. godine, a po cijeni EUR 500, u manjim iznosima, se trgovalo akcijama Banke. U 2016. godini akcijama Banke se trgovalo jedan put i po cijeni od EUR 400. U 2015. godini akcijama Banke se trgovalo u nekoliko navrata, u manjem obimu i po cijenama od EUR 257 do EUR 290..

Na osnovu Odluke o raspodjeli ostvarene dobiti u 2016. godini, u maju 2017. je počela isplata dividendi. Iznos koji je bio opredijeljen za isplatu dividendi je EUR 3,895 hiljada. Iznosi opredijeljeni za isplatu u 2016 i 2015. su bili EUR 2,103 hiljade i EUR 1,905 hiljada. Isplate dividende u 2014. godini nije bilo.

Podgorica, 12. mart 2018. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica:

Miroslav Hiršl
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor Odjeljenja računovodstva